

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

رساله دکتری پرستاری

تبیین فرآیند رویارویی با استرس شغلی در پرستاران بالینی

استاد راهنما: دکتر رخشنده محمدی

استاد مشاور: دکتر نعیمه سیدفاطمی

دانشجو: یداله جنتی

بهمن ۱۳۸۹

چکیده:

زمینه: پرستاری به عنوان حرفه ای استرس زا شناخته شده است. پرستاران بالینی در بخش های مختلف با استرسورهای متنوع و متعددی مواجهند که در پاسخ به آن، از راهبردهای رویارویی استفاده می کنند. در راستای ضرورت شناخت فرآیند رویارویی، مطالعه حاضر با هدف تبیین فرآیند رویارویی با استرس شغلی در پرستاران بالینی طراحی و انجام شده است.

روش پژوهش: این مطالعه کیفی با رویکرد گراند تئوری و با استفاده از مصاحبه نیمه ساختار یافته با مشارکت ۳۰ نفر (۲۲ پرستار بالینی، ۳ سرپرستار، ۳ مدیر پرستاری و ۲ نفر از اعضا خانواده پرستاران بالینی) و دو گروه متمرکز با استفاده از نمونه گیری هدفمند آغاز و تا رسیدن به اشباع اطلاعات به صورت نظری ادامه یافت. در این پژوهش، روش تحلیلی استراوس و کوربین (۱۹۹۸) مورد استفاده قرار گرفت. در نهایت با انجام سه نوع کدگذاری و مقایسه همزمان، طبقات اصلی و متغیر مرکزی در فرآیند رویارویی مشخص شد.

یافته ها: پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات شش طبقه اصلی (استرسورهای شغلی، شرایط فردی، شرایط مدیریتی، راهبردهای رویارویی، پیامدهای رویارویی و پیامدهای استرس شغلی) به ظهور رسید. طبقه راهبردهای رویارویی شامل راهبردهای مدیریت بر خود، مدیریت بر کار، راهبرد عاطفی، راهبرد شناختی، راهبرد تعاملی و راهبرد معنوی بودند. تحلیل و مقایسه مداوم حاکی از ظهور متغیر مرکزی با نام " تلاش در مسیر تطابق " برای پاسخگویی به مشکل روانی اجتماعی پرستاران بالینی بود.

نتیجه گیری: فرآیند رویارویی با استرس شغلی در پرستاران بالینی فرآیندی پویا و مستمر است که در آن درک پرستار بالینی از استرسور تحت تاثیر شرایط فردی و مدیریتی قرار دارد و به دنبال آن از راهبردهای رویارویی استفاده می کند، پذیرش، عادت، تحمل و در نهایت تسلیم شدن در برابر استرس های شغلی چهار زیر طبقه مربوط به طبقه پیامدهای رویارویی می باشد. با توجه به اینکه در حرفه پرستاری استرسورهای متعدد و دائمی وجود دارد، تلاش دائمی پرستاران را جهت بودن در مسیر تطابق که امری پویاست می طلبد که دست یابی هر چه بیشتر به آن زندگی حرفه ای و شخصی پرستار را ارتقا بخشیده و به سمت احساس خوب در شغل هدایت می کند. مدیران پرستاری بر اساس یافته های حاصل از این مطالعه و راهبردهای شناخته شده رویارویی با استرس شغلی در پرستاران می توانند با اتخاذ روش های مناسب شرایط و زمینه کار را طوری فراهم نمایند که پرستاران در شغل خود احساس خوبی داشته باشند.

واژه های کلیدی: رویارویی، استرس شغلی، پرستاران بالینی، گراند تئوری، تلاش در مسیر تطابق.

Abstract

Introduction and Objectives: Nursing is known as a stressful profession. Since the existence of work-related stressors is inevitable in nurses' workplace, they usually use a variety of coping strategies. The researchers aimed to explore the process of coping with job stress by Iranian clinical nurses in depth.

Methods: This work is a qualitative study using Straus and Corbin's (1998) grounded theory approach focusing on the process of coping with job stress in clinical nurses. Data were collected through in-depth semi-structured interviews with 30 participants (22 clinical nurses, 3 headnurses, 3 nursing managers, and 2 family members of the clinical nurses) and two focus groups. The data collection started from purposeful sampling and continued through theoretical sampling till saturation. Using three types of coding and constant comparison, the major categories and the main variable in the process of coping were recognized.

Results: The data analysis led to six main categories including job stressors, individual conditions, management condition, coping strategies, coping consequence, and job stressors consequence. The main category, coping strategies, contained six subcategories comprising self-control, work management, emotional, cognitive, interactional and spiritual strategies. Constant analysis and comparison of the data and the categories led to the emergence of "attempt on the route to coping" as the core category to answer their psychosocial problem.

Conclusions: Based on the findings, it can be concluded that the process of coping with job stress in clinical nurses is continuous and dynamic and the perception of the nurse from the job stressors under the influence of individual and management condition helps them use coping strategies which lead to different consequences comprising, acceptance of the job stressors, being accustomed to the job stressors, enduring the job stressors, and finally surrendering to the job stressors.

Due to the high level of stress in clinical nurses, the nurses' constant attempt to be on the route to coping is required. This will help them have a good feeling toward their jobs. According to the findings of this study, nursing managers can employ appropriate methods in the workplace to create good feeling in nurses.

Key words: coping, job stress, clinical nurses, grounded theory, attempt on the route to coping.

